

Sygn. akt II Ca 442/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie:	SSO Arkadiusz Lisiecki (spr.) SSO Dariusz Mizera
Protokolant:	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 lipca 2013 roku

sprawy z wniosku E. D. i J. D.

z udziałem (...) S.A. Oddział Ł. - Teren w Ł.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 20 marca 2013 roku, sygn. akt I Ns 605/11

postanawia: oddalić apelację .

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 442/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 20 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie ustanowił na nieruchomości położonej w G., jednostce ewidencyjnej D., o numerze działki (...). o powierzchni 0,10 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Bełchatowie urządzona jest księga wieczysta Kw Nr (...), stanowiącej własność na prawach wspólności ustawowej E.i J.małżonków D., służebność przesyłu na rzecz (...) Spółka Akcyjna Oddział (...)w Ł., o przebiegu wskazanym na mapie sporządzonej przez uprawnionego geodetę D. K., przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w dniu 12 marca 2012 roku pod numerem ewidencyjnym (...) (...); polegającą na prawie korzystania z urządzeń przesyłowych w postaci napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV, czteroprzewodowej wraz ze słupem pojedynczym betonowym; zasądził od uczestnika (...) Spółka Akcyjna Oddział (...)w Ł.na rzecz wnioskodawców E. D.i J. D.kwotę 1973,00 złote tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu; ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty związane z swoim udziałem w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego

E. D. i J. D. są właścicielami nieruchomości położonej w miejscowości G. gmina D., składającej się z działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 1/8, o powierzchni 0,10 ha, dla której w Sądzie Rejonowym, w B. urządzona jest księga wieczysta numer (...). Działka gruntu przeznaczona jest pod zabudowę terenów mieszkaniowych, posiada ustalone warunki zagospodarowania terenu jako zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Przez powyższą nieruchomość została przeprowadzona napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia posadowiona na słupie betonowym, znajdującym się w prawym rogu działki w odległości 3-4 metrów od linii ogrodzenia. Linia ta biegnie przez środek działki od jej północno-zachodniego narożnika w kierunku północnym wschodnim do sąsiadujących działek, na odcinku około 38 metrów. Powyższe urządzenia elektroenergetyczne stanowią własność uczestnika.

W dniu 27 maja 2004 roku J. D. zawarł z Zakładem (...) S.A. umowę sprzedaży energii elektrycznej numer (...) dla nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) położonej w miejscowości G.. W § 3 warunków ogólnych sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych znajduje się zapis, że odbiorca jest obowiązany nieodpłatnie umożliwić przedstawicielom dostawcy dostęp, wraz z niezbędnym sprzętem, do należących do dostawcy elementów sieci i urządzeń znajdujących się na terenie lub w obiekcie odbiorcy w celu przeprowadzenia kontroli, prac eksploatacyjnych lub usunięcia awarii w sieci lub do układu pomiarowo-rozliczeniowego.

Pismem z dnia 15 marca 2011 roku E. D. i J. D. wezwali (...) S.A. Oddział (...) do zapłaty na ich rzecz kwoty 300 złotych miesięcznie poczynając od września 2001 roku z tytułu bezumownego korzystania ze służebności przesyłu na ich działce oraz kwoty 10.500 złotych tytułem obniżenia wartości ich działki z uwagi na obecność linii energetycznej. Ponadto zażądali zawarcia odpłatnej umowy służebności przesyłu. Pismem z dnia 13 kwietnia 2011 roku (...) S.A. Oddział (...) uznało roszczenie za bezzasadne wskazując, że przedmiotowy słup służy jako przyłącze dla domku letniskowego zbudowanego na przedmiotowej działce. Pismem z dnia 15 maja 2011 roku E. D. i J. D. ponownie wezwali (...) S.A. Oddział (...) ponowili swoje żądanie. Pismem z dnia 2 czerwca 2011 roku (...) S.A. Oddział (...) podtrzymało swoje dotychczasowe stanowisko.

W celu usunięcia ewentualnej awarii linii energetycznej konieczne będzie wejście na teren działki numer (...) położonej w G. przez pracowników (...) S.A. Oddział (...) wraz z niezbędnym sprzętem.

Na skutek posadowienia urządzeń przesyłowych sposób korzystania z przedmiotowej nieruchomości została ograniczony poprzez zmniejszenie możliwości usytuowania budowy budynku mieszkalnego. Wysokość jednorazowego odszkodowania za ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność E. D. i J. D. wynosi 1.973 złote.

Sąd Rejonowy uznał, iż wniosek co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę prawną żądania wniosku stanowi art. 305¹ KC.

W rozpoznawanej sprawie zostały spełnione wszystkie, określone powyższą normą prawną, przesłanki ustanowienia służebności przesyłu.

Przed wszystkim wnioskodawcy wykazali, że są właścicielami nieruchomości przez którą przebiega linia elektroenergetyczna stanowiąca urządzenie w rozumieniu art. 49 § 1 k.c, której właścicielem jest uczestnik będący przedsiębiorcą, który prowadzi działalność z wykorzystaniem urządzeń przesyłowych.

Wnioskodawcy wykazali ponadto, iż uczestnik odmówił zawarcia umowy o ustanowieniu służebności przesyłu, a służebność ta jest konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych w postaci linii elektroenergetycznej.

W niniejszej sprawie zostały zatem spełnione przesłanki określone normą art. 305² § 1 k.c. uzasadniające ustanowienie służebności przesyłu na mocy orzeczenia sądu. Wskazać należy, że spełniona została również przesłanka „konieczności” ustanowienia służebności przesyłu, gdyż z zeznań świadka W. H. w sposób jednoznaczny wynika, że w razie awarii linii energetycznej konieczne będzie wejście na teren nieruchomości w celu jej naprawy. Nie zasługiwały na uwzględnienie twierdzenia uczestnika, że przedmiotowa linia energetyczna służy wyłącznie wnioskodawcom, gdyż z map ewidencyjnych wynika wprost, że przedmiotowa linia energetyczna biegnie przez działkę wnioskodawców do sąsiadujących działek.

Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut uczestnika, że nie została spełniona przesłanka „konieczności” ustanowienia służebności przesyłu, gdyż pomiędzy wnioskodawcami a uczestnikiem istnieje obligacyjny stosunek prawny wynikający z zawartej umowy sprzedaży energii elektrycznej, na podstawie której uczestnik korzysta z nieruchomości wnioskodawców. Wskazana umowa sprzedaży energii elektrycznej łączy węzłem obligacyjnym jedynie strony tegoż postępowania. Służebność przesyłu zaś przysługuje każdoczesnemu przedsiębiorcy będącemu właścicielem urządzeń przesyłowych na co wskazuje treść art. 305³ k.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek i ustanowił na rzecz uczestnika służebność przesyłu.

Służebność przesyłu jest ustanawiana na rzecz przedsiębiorcy za odpowiednim wynagrodzeniem należnym od przedsiębiorcy na rzecz właściciela nieruchomości obciążonej.

Sąd Rejonowy, opierając się na opinii biegłego C. U. (1), ustalił wysokość jednorazowego wynagrodzenia należnego wnioskodawcom z tytułu ustanowienia służebności przesyłu na kwotę 1.973 złotych. Tak określona wysokość wynagrodzenia uwzględnia rodzaj, rozmiar, położenie, właściwości i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych a także rodzaj, przeznaczenie i powierzchnię nieruchomości dotkniętej ograniczeniami.

W ocenie Sądu Rejonowego wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu winno mieć charakter świadczenia jednorazowego z uwagi na istotę tegoż ograniczonego prawa rzeczowego oraz zapewnienie stabilności w stosunkach pomiędzy przedsiębiorstwem przesyłowym a właścicielem gruntów obciążonych. Tak ustalone wynagrodzenie nie jest w żadnej mierze krzywdzące dla właściciela obciążonej nieruchomości, gdyż przy jego ustaleniu bierze się również pod uwagę fakt czasu przez jaki to obciążenie będzie trwało.

Wobec powyższego zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawców kwotę 1.973 złotych z tytułu jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, że brak było podstaw do odstąpienia od zasady, iż każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Belchatowie wniósł uczestnik postępowania, który zaskarżył je w całości. Autor apelacji zarzucił:

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c, polegające na nieprzeprowadzeniu i nierozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego w tym zeznań wnioskodawców i świadków co również w konsekwencji doprowadziło do

- naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 305² § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i oparcie orzeczenia na art. 305¹ k.c. i 305² § 1 k.c, które w przedmiotowym postępowaniu w ocenie uczestnika nie mają racji bytu,

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 245 § 2 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w następstwie czego ustanowiono służebność przesyłu. Wskazując na powyższe, uczestnik wnosił o: zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu i orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej, względnie

uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Belchatowie do ponownego jej rozpatrzenia, a także rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Wnioskodawcy w odpowiedzi na apelację wnosili o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje: apelacja nie jest uzasadniona.

Nie można podzielić zarzutu apelującego obraży przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. W tym miejscu godzi się przypomnieć, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczają w szczególności: obowiązek wyprowadzenia przez sąd z zebranego materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych (zgodnych z zasadami logicznego rozumowania), ramy proceduralne (ocena dowodów musi respektować pewne warunki określone przez prawo procesowe, w szczególności przepisy art. 227-234 k.p.c.), wreszcie poziom świadomości prawnej sędziego oraz dominujące poglądy na sądowe stosowanie prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz.655). W kontekście tych uwag zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw do kwestionowania przeprowadzonej w niniejszej sprawie oceny dowodów. Z przeprowadzonych przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie dowodów wynika, że przez nieruchomości wnioskodawców została przeprowadzona napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia posadowiona na słupie betonowym usytuowanym na działce w jej prawym rogu od ogrodzenia. Linia ta przebiega przez środek działki w kierunku północno-wschodnim do sąsiadujących z nią innych działek będących własnością osób trzecich. W celu usunięcia awarii, konserwacji linii konieczne jest wejście na nieruchomość. Usytuowanie słupa betonowego oraz poprowadzenie dalej linii energetycznej przez środek działki wnioskodawców spowodowało ograniczenie możliwości jej zagospodarowania. Skoro urządzenia znajdujące się na działce wnioskodawców są własnością uczestnika, który jest przedsiębiorcą to zaistniały warunki do ustanowienia służebności przesyłu.

Zawarta przez strony umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych dotyczy wyłącznie umożliwienia wnioskodawcom korzystania z energii elektrycznej, których dostawcą jest uczestnik. Postanowienia tej umowy dają uczestnikowi prawo jedynie do nieodpłatnego dostępu do urządzeń tj. na odcinku do miejsca zainstalowania licznika pomiaru zużycia energii elektrycznej. Nie mogą dawać uczestnikowi uprawnienia nieodpłatnego dostępu wraz ze sprzętem do zainstalowanej nad działką wnioskodawców linii niskiego napięcia, która dostarcza prąd do sąsiednich nieruchomości.

Jak słusznie podnosi Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia służebność przesyłu jest ustanawiana na rzecz przedsiębiorcy za odpowiednim wynagrodzeniem należnym od przedsiębiorcy na rzecz właściciela nieruchomości obciążonej. W uzasadnieniu postanowienia znajduje się błąd pisarski wskazujący podstawę rozstrzygnięcia przepis art. 305² § 1 k.c. zamiast art. 305² § 2 k.c. Przepis art. 305² § 2 k.c. nie wskazuje żadnych ustawowych wskazówek, jak określić wysokość tego wynagrodzenia. Jednak w/w przepis stanowi, że ustanowienie służebności przesyłu następuje za wynagrodzeniem, a nie za odszkodowaniem. Oznacza to, że wolą ustawodawcy nie było wyłącznie wyrównanie uszczerbku, jaki następuje w majątku właściciela nieruchomości obciążonej wskutek ustanowienia służebności przesyłu. Pojęcie wynagrodzenia jest bowiem szersze od pojęcia odszkodowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5.04.2012 r., w sprawie II CSK 401/11, LEX nr 1211144).

Z uwagi na brak ustawowych wskazówek według których należy ustalić wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu orzecznictwo Sądu Najwyższego postuluje, aby odwoływać się do kryteriów dotąd stosowanych przy ustanawianiu innych służebności gruntowych, a nie stosunków obligacyjnych w postaci najmu lub dzierżawy i nie utożsamiać go ze szkoda, mimo powinności uwzględniania ewentualnego zmniejszenia wartości nieruchomości i ewentualnych utraconych pożytków. Oznacza to, że wynagrodzenie powinno być ustalane każdorazowo indywidualnie i dostosowane do okoliczności, w tym zakresu, charakteru i trwałości obciążenia, jego uciążliwości, wpływu na ograniczenie korzystania z nieruchomości przez właściciela, zmniejszenia jej wartości. Uwzględnić należy, czy urządzenia przesyłowe służą także zaspokajaniu potrzeb właściciela nieruchomości obciążonej i wówczas ewentualnie odpowiednio je pomniejszać. Każdorazowo jednak górną nie przekraczalną granicą powinna być wartość zajętej

nieruchomości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.04.2011r., V CSK 340/10 nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18.04.2012 r., V CSK 190/11, LEX nr 1212828 i wskazane w uzasadnieniu także inne orzeczenia Sądu Najwyższego).

Ustalone przez Sąd Rejonowy wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu uwzględnia cytowane wyżej kryteria. Biegła C. U. ustalając wysokość wynagrodzenia uwzględniła rodzaj, rozmiar, położenie, właściwości i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, ale także miała na uwadze rodzaj, przeznaczenie i powierzchnię nieruchomości zajętej w związku z zainstalowanymi urządzeniami.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut apelacji obrazy przepisów prawa materialnego nie jest również uzasadniony.

Dlatego i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy apelację uczestnika jako niezasadną oddalił.